

МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ
ФІЛАЛАГІЧНЫ ФАКУЛЬТЭТ
КАФЕДРА БЕЛАРУСКАГА МОВАЗНАЎСТВА

Бурвіна Міхаліна Юр'еўна

**Сінтаксічныя ўскладненні
ў паэзіі Рыгора Барадуліна**

Анатацыя да дыпломнай работы

Навуковы кіраўнік:
кандыдат філалагічных навук
дацэнт кафедры беларускага мовазнаўства
Назаранка Юлія Віктараўна

Мінск, 2021

РЭФЕРАТ

Аб'ём дыпломнай работы: 148 старонак, асноўны тэкст – 60 старонак, 52 крыніцы, Дадатак.

Дыпломная работа складаецца з уводзін, 7 глаў асноўнай часткі, заключэння, спіса выкарыстанай літаратуры, 7 дадаткаў.

Ключавыя словы: сінтаксічнае ўскладненне, ускладнены сказ, параўнальныя, пабочныя і ўстаўныя канструкцыі, зваротак, адасобленыя і аднародныя члены сказа.

Аб'ект даследавання: сінтаксічныя ўскладненні ў паэтычных тэкстах збораў твораў Рыгора Барадуліна ў 2-х тамах (1959–1983 гг.) і зборніку паэзіі “Ксты” (2005 г.).

Прадмет даследавання: структурны, функцыянальны і семантычны аспекты сінтаксічных ускладненняў даследуемых тэкстаў.

Мэта дыпломнай работы – раскрыццё структурнай, функцыянальнай і семантычнай спецыфікі параўнальных, пабочных і ўстаўных канструкцый, звароткаў, адасобленых і аднародных членаў сказа як спосабаў сінтаксічнага ўскладнення ў лірыцы Рыгора Барадуліна.

Метады даследавання: назірання, аналізу, выбаркі, параўнання і абагульнення, апісальна-аналітычны метад, метад семантычнага аналізу, прыёмы сістэмнай класіфікацыі і колькасных падлікаў.

Навуковая навізна і тэарэтычная значнасць дыпломнай работы заключаецца ў тым, што праведзена спроба аналізу структуры, значэння і ўжывання асобных сінтаксічных адзінак – параўнальных, пабочных і ўстаўных канструкцый, звароткаў, адасобленых і аднародных членаў сказа – у творах Рыгора Барадуліна, напісаных у розныя гады; аналіз сінтаксічных ускладненняў дапамог паглыбіць веды пра індывідуальны стыль аўтара, дазволіў у сінтаксічным ракурсе зірнуць на талент майстра слова.

У выніку даследавання вызначаны асноўныя падыходы да вывучэння спосабаў сінтаксічнага ўскладнення простага сказа; сабраны і класіфікаваны спосабы сінтаксічнага ўскладнення, змешчаныя ў зборы твораў Рыгора Барадуліна ў 2-х тамах (1959–1983 гг.) і зборніку паэзіі “Ксты”; пададзена семантычная і функцыянальная характарыстыка спосабаў сінтаксічнага ўскладнення, паказана асаблівасць іх структуры.

Практычная значнасць. Матэрыялы дыпломнай работы могуць быць выкарыстаны пры выкладанні беларускай мовы ва ўстановах агульнай сярэдняй і вышэйшай адукацыі, разглядацца як дапаможны матэрыял у межах факультатываў, спецкурсаў, спецсемінараў, прысвечаных вывучэнню сінтаксісу ўскладненага сказа, а таксама пры вывучэнні асаблівасцей аўтарскага стылю.

Дыпломная работа выканана самастойна і без суаўтараў.

РЕФЕРАТ

Объём дипломной работы: 148 страниц, основной текст – 60 страниц, 52 источника, Приложение.

Дипломная работа состоит из введения, 7 глав основной части, заключения, списка использованной литературы, 7 приложений.

Ключевые слова: синтаксическое усложнение, усложнённое предложение, сравнительные, вводные и вставные конструкции, обращение, обособленные и однородные члены предложения.

Объект исследования: синтаксические усложнения в поэтических текстах собраний сочинений Рыгора Борордулина в 2-х томах (1959-1983 гг.) и сборнике поэзии “Ксты” (2005 г.).

Предмет исследования: структурный, функциональный и семантический аспекты синтаксических усложнений исследуемых текстов.

Цель дипломной работы – раскрытие структурной, функциональной и семантической специфики сравнительных, вводных и вставных конструкций, обращений, обособленных и однородных членов предложения как способов синтаксического усложнения в лирике Рыгора Бородулина.

Методы исследования: наблюдение, анализ, выборка, сравнения и обобщения, описательно-аналитический метод, метод семантического анализа, приёмы системной классификации и количественных подсчётов.

Научная новизна и теоретическая важность дипломной работы заключается в том, что проведен по возможности полный анализ структуры, значения и употребления отдельных синтаксических единиц – сравнительных, вводных и вставных конструкций, обращений, обособленных и однородных членов предложения – в произведениях Рыгора Бородулина, написанных в разные годы; анализ синтаксических усложнений помог углубить знания про индивидуальный стиль автора, позволил в синтаксическом аспекте увидеть талант мастера слова.

В результате исследования определены основные подходы к изучению синтаксического усложнения простого предложения; собраны и классифицированы способы синтаксического усложнения, представленные в собрании сочинений Рыгора Бородулина в 2-х томах (1959-1983 гг.) и сборнике поэзии “Ксты”; предложена семантическая и функциональная характеристика способов синтаксического усложнения, показана особенность их структуры.

Практическая значимость. Материалы дипломной работы могут быть использованы при обучении белорусскому языку в учреждениях общего среднего и высшего образования, рассматриваться в качестве вспомогательного материала в рамках факультативов, спецкурсов, спецсеминаров, посвящённых изучению синтаксиса усложнённого предложения, а также при изучении особенностей авторского стиля.

Дипломная работа написана самостоятельно и без соавторов.

ABSTRACT

The volume of the graduate work: 148 pages, the main text - 60 pages, 52 positions of theoretical literature, 1 Addition.

The graduate work consists of an introduction, 7 chapters of the main part, conclusion, list of references, 7 appendices.

Key words: syntactic complication, complicated sentence, comparative, side and insert constructions, addresses, detached and homogeneous sentence terms.

The object of research: syntactic complications, which are located in the collection of works by Grigori Borodulin in 2 volumes (1959-1983) and the collection of poetry "Ksty" (2005).

The subject of research: the structural-functional-semantic side of syntactic complications which are located in the object of research.

The purpose of the graduate work is to reveal the structural-functional-semantic specificity of comparative, side and insert constructions, addresses, detached and homogeneous terms as ways of syntactic complication in the lyrics of Grigory Borodulin.

Research methods: the method of observation, the method of analysis, the method of sampling, the method of comparison and generalization, the descriptive-analytical method, the methods of semantic analysis, the methods of system classification and quantitative counting.

The scientific novelty and theoretical significance of the graduate work lie in the fact that an attempt is made to analyze the structure, meaning and the usage of individual syntactic units - comparative, side and insert constructions, addresses, detached and homogeneous members of the sentence - in the works of Grigory Borodulin, written in different years; the analysis of syntactic complications helped to deepen the knowledge about the individual style of the author, and allowed us to look at the talent of the master of the word from a syntactic perspective.

As a result of the research, the main approaches to the study of syntactic complications of a simple sentence are identified; the ways of syntactic complications located in the collection of works by Grigory Borodulin in 2 volumes (1959-1983) and the collection of lyrics "Ksty" are collected and classified; the semantic and functional characteristics of the ways of syntactic complications are presented, the features of their structure are shown.

Practical value. The materials of the graduate work can be used in the teaching of the Belarusian language in institutions of secondary and higher education, be considered as an additional material in electives, special courses, special seminars which are dedicated to the study of the syntax of a complicated sentence, and also when studying the features of the author's style.

The graduate work was done independently and without co-authors.